

Εκδηλώσεις Τιμής και Μνήμης για τον αείμνηστο Καθηγητή Βυζαντινής Αρχαιολογίας Αθανάσιο Παλιούρα

[Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Αιτωλίας και Ακαρνανίας](#)

Στη μνήμη του μακαριστού Καθηγητού Βυζαντινής Αρχαιολογίας και Τέχνης της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Αθανάσιο Παλιούρα ήταν αφιερωμένο το διήμερο 5 και 6 Οκτωβρίου 2024, στην Ιερά Μητρόπολη Αιτωλίας και Ακαρνανίας, με αφορμή την συμπλήρωση δέκα ετών από της κοιμήσεώς του.

Το πρωί της **Κυριακής 6ης Οκτωβρίου 2024**, στον Ιερό Μητροπολιτικό Ναό Ζωοδόχου Πηγής Αγρινίου τελέσθηκαν η ακολουθία του Όρθρου και η τρισαρχιερατική Θεία Λειτουργία, προεξάρχοντας του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου **κ. Ιεροθέου** και συλλειτουργούντων

του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κεφαλληνίας **κ. Δημητρίου** και του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Αιτωλίας και Ακαρνανίας **κ. Δαμασκηνού**.

Κατά την απόλυση της Θείας Λειτουργίας τελέσθηκε το Ιερό Μνημόσυνο υπέρ αναπαύσεως της ψυχής του αιμνήστου Καθηγητού Αθανασίου Παλιούρα. Συμμετείχαν η οικογένεια του εκλιπόντος, Καθηγητές του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ο Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου Αγρινίου κ. Κωνσταντίνος Ζώης, ως εκπρόσωπος του Δημάρχου Αγρινίου, Αντιδήμαρχοι, Δημοτικοί και Περιφερειακοί Σύμβουλοι, εκπρόσωποι τοπικών αρχών και φορέων και πλήθος κόσμου.

Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Αιτωλίας και Ακαρνανίας κ. Δαμασκηνός στην σύντομη προσλαλιά του, ευχαρίστησε τους Αγίους Αρχιερείς για την παρουσία τους και όλους τους εκπροσώπους της Ακαδημαϊκής κοινότητας και των τοπικών αρχών για την συμμετοχή τους στην Θεία Λειτουργία και το Ιερό Μνημόσυνο, λέγοντας ότι ως τοπική Εκκλησία τιμάμε τον μακαριστό Καθηγητή Αθανάσιο Παλιούρα, τον άνθρωπο, τον επιστήμονα, τον πιστό χριστιανό, ο οποίος αγάπησε υπερβαλλόντως την Αιτωλοακαρνανία. «Η προσωπικότητα του Αθανασίου Παλιούρα ομοιάζει με ένα ψηφιδωτό, το οποίο συνδυάζει πολλές ψηφίδες, αφού οι μεγάλες προσωπικότητες συνδέουν πολλές ιδιότητες στη ζωή τους, τις οποίες υπηρετούν με έναν μοναδικό και ανυπέρβλητο τρόπο», ανέφερε χαρακτηριστικά και συνέχισε λέγοντας: «Ο μακαριστός Αθανάσιος Παλιούρας υπήρξε πρότυπο διδασκάλου, με την βαθύτερη έννοια του όρου, υπόδειγμα συναδέλφου, επιστήμονος, συζύγου και πατέρα. Ήταν ο μπροστάρης που άνοιγε δρόμους και δεν συμβιβαζόταν με το μέτριο, αλλά πάντοτε αναζητούσε και λαχταρούσε το τέλειο. Ήταν εκείνος που κοπίαζε με το πνεύμα του, με τη γραφίδα του και με το χέρι του. Εκείνος που σε όλα τα επίπεδα, είτε μέσα στην τάξη, είτε μέσα στην οικογένεια, είτε μέσα στο γραφείο του, είτε μέσα στην Εκκλησία δίδασκε με το μοναδικό και απaráμιλλο ήθος του».

Τον θείο λόγο κήρυξε ο **Μητροπολίτης Ναυπάκτου κ. Ιερόθεος**, ο οποίος ανέφερε ότι η σημερινή ευαγγελική περικοπή περιγράφει το θαύμα της αναστάσεως του υιού της χήρας της πόλεως Ναΐν. Ήταν μια πόλη που βρισκόταν στην περιοχή της Γαλιλαίας, νότια του Θαβώρ. Ναΐν στα εβραϊκά σημαίνει «κάλος τερπνότητος», που σημαίνει ωραία πόλη. Αλλά και εκεί όμως υπήρξε ο θάνατος που υποβόσκει και υπονομεύει κάθε ωραίο.

Ο Χριστός όμως νίκησε τον θάνατο και επανέφερε την φύση στο αρχαίο κάλλος.

Συνεχίζοντας, ο Μητροπολίτης Ναυπάκτου αναφέρθηκε στον μακαριστό Καθηγητή, λέγοντας ότι σήμερα τελούμε και το μνημόσυνο του αιμνήστου Καθηγητού της Φιλοσοφικής Σχολής Ιωαννίνων και συμπολίτη μας Αθανασίου Παλιούρα.

Ως Καθηγητής της Βυζαντινής Αρχαιολογίας ασχολήθηκε με το «ωραίο», με το κάλος της εκκλησιαστικής τέχνης, την ναοδομία, την εικονογραφία, την ανακαίνιση των Ναών, αλλά και με τον θάνατο, αφού ανέσκαψε Ναούς και Σπήλαια, όπως την Εγκλείστρα του Σπηλαίου του Αγίου Νικολάου της Βαράσοβας. Όλο αυτό το έργο το κατέγραψε με επιστημονικό τρόπο σε βιβλία και προέβαλε τον πολιτιστικό πλούτο της Αιτωλοακαρνανίας.

Πέρα από αυτά, τον αείμνηστο Αθανάσιο Παλιούρα τον ενδιέφερε η ζωή, η εκκλησιαστική ζωή, η αγάπη στους αγίους, η πολιτιστική και κοινωνική ζωή του τόπου μας. Ήταν πρωτοπόρος σε όλα.

Από τα πολλά επιτρέψτε μου να θυμηθώ την αγάπη του στην Παναγία την Προυσιώτισσα, αλλά και την γνωριμία του με ασκητές, όπως με τον μακαριστό ερημίτη των σπηλαίων του Αγιοφάραγγου στην Κρήτη, τον π. Θεόδωρο – Νείλο, τον οποίο επισκεπτόταν συχνά και ωφελείτο από τους λόγους του, ανέφερε ο Σεβασμιώτατος και κατέληξε λέγοντας, ότι έτσι ως χριστιανοί πιστεύουμε στην υπέρβαση του θανάτου και στην Ανάσταση μας στην ουράνια Ναΐν της Βασιλείας του Θεού, στη Νέα Κτίση, στον ουρανό, στο ουράνιο κάλλος.

Το απόγευμα του Σαββάτου 5 Οκτωβρίου 2024 στο Αγρίνιο, στην αίθουσα εκδηλώσεων του Παπαστρατείου Μεγάρου, η Ιερά Μητρόπολη Αιτωλίας και Ακαρνανίας και ο Δήμος Αγρινίου πραγματοποίησαν αφιερωματική εκδήλωση μνήμης και τιμής στον μακαριστό Καθηγητή.

Παρέστησαν και απηύθυναν χαιρετισμό: ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κεφαλληνίας κ. Δημήτριος, στενός φίλος και συνεργάτης του αειμνήστου, ο Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου Αγρινίου κ. Κωνσταντίνος Ζώης, ως εκπρόσωπος του Δημάρχου Αγρινίου, οι Βουλευτές Αιτωλοακαρνανίας κα Χριστίνα Σταρακά και κ. Θανάσης Παπαθανάσης, η Πρύτανης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων κα Άννα Μπατιστάτου και ο Πρόεδρος του Τμήματος Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Νικόλαος Μαγγιώρος.

Ακολούθησε η παρουσίαση του επιστημονικού τόμου «Φώς Ίλαρόν», που επιμελήθηκαν ο κ. Χρήστος Μεράντζας, η κα Βαρβάρα Παπαδοπούλου και ο κ. Ιωάννης Χουλιαράς και αποτελεί αφιέρωμα στην μνήμη του Αθανασίου Παλιούρα (Έκδοση του Οργανισμού Διαχείρισης και Ανάπτυξης Πολιτιστικών Πόρων του Υπουργείου Πολιτισμού, Αθήνα 2024).

Για τον αφιερωματικό τόμο μίλησαν: ο κ. Βασίλειος Κατσαρός, Ομότιμος Καθηγητής της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και ο κ. Νικόλαος Γκιολές, Ομότιμος Καθηγητής Βυζαντινής Αρχαιολογίας του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Στην συνέχεια προβλήθηκε ταινία μικρού μήκους, με αναφορές στη ζωή και το έργο του μακαριστού Καθηγητού και η Καθηγήτρια Βυζαντινής Αρχαιολογίας και Τέχνης στη Θεολογική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κα

Γλυκερία Μ. Χατζούλη ανέπτυξε το θέμα: «Αθανάσιος Δ. Παλιούρας: Το εκπαιδευτικό και το επιστημονικό του έργο».

Ακολούθησε, σε κλίμα συγκίνησης, η επίδοση της ανώτατης τιμητικής διακρίσεως, του Χρυσού Σταυρού της Ιεράς Μητροπόλεως Αιτωλίας και Ακαρνανίας στην αξιότιμη κα Ελένη Παλιούρα, σύζυγο του τιμωμένου Καθηγητού, από τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Αιτωλίας και Ακαρνανίας κ. Δαμασκηνό και κατόπιν η ορχήστρα Alternative του Μουσικού Σχολείου Αγρινίου παρουσίασε έργα κλασικής μουσικής.

Την εκδήλωση έκλεισε ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Αιτωλίας και Ακαρνανίας κ. Δαμασκηνός, με τον ακόλουθο χαιρετισμό:

«Στην αποψινή μας εκδήλωση, θυμηθήκαμε και τιμήσαμε μία κορυφαία προσωπικότητα του Αγρινίου, τον αείμνηστο Αθανάσιο Παλιούρα, καθηγητή Βυζαντινής Αρχαιολογίας και Τέχνης, του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Έναν άνθρωπο, που επί πολλές δεκαετίες προσέφερε πολύτιμες και ανεκτίμητες υπηρεσίες στην επιστήμη, στην παιδεία, στα γράμματα, στην Εκκλησία και εν γένει στην κοινωνία μας.

Θα ήθελα να μου επιτρέψετε να σταθώ για λίγο, σε τούτο το τελευταίο και να επισφραγίσω την εκδήλωσή μας, με κάποιες απλές σκέψεις.

Ο αείμνηστος καθηγητής, Αθανάσιος Παλιούρας, αναδείχθηκε έγκυρος και αυθεντικός ερμηνευτής της Βυζαντινής Τέχνης, τόσο στον τομέα της εκκλησιαστικής αρχιτεκτονικής, όσο και στον τομέα της ορθόδοξης εικονογραφίας. Στην επιτυχία του αυτή, νομίζω, ότι συνετέλεσαν αποφασιστικά αφ' ενός μεν η αρχαιολογική και η φιλολογική του, υψηλή επιστημονική κατάρτιση και αφ' ετέρου, η βαθιά και στερεή θεολογική και εκκλησιαστική του παιδεία.

Όπως είναι γνωστό, η ορθόδοξη βυζαντινή τέχνη, έχει τα δικά της χαρακτηριστικά και μυστικά νοήματα. Είναι τέχνη με μοναδική πνευματικότητα. Είναι τέχνη λειτουργική, μυσταγωγική, αναγωγική, ασκητική, συμβολική, εκφραστική του ορθοδόξου δόγματος και ήθους, είναι τέχνη συνυφασμένη με την ορθόδοξη θεολογία.

Κατά συνέπεια, όταν ο αρχαιολόγος που ασχολείται με την βυζαντινή τέχνη, έχει μυηθεί στα μυστικά της ορθόδοξης θεολογίας και έχει γευτεί εμπειρικά την εκκλησιαστική λατρεία, όπως συνέβαινε και με τον τιμώμενο, μακαριστό καθηγητή, τότε η προσέγγιση, η ερμηνεία και η ανάδειξη της βυζαντινής τέχνης, πραγματοποιούνται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Ο θεολογών αρχαιολόγος της βυζαντινής τέχνης, διεισδύει στο βαθύτερο «είναι» της, την ψηλαφεί και την ερμηνεύει, όχι υπό το πρίσμα μίας θρησκευτικής υποκειμενικότητας αλλά υπό το φως μίας αντικειμενικής προσέγγισης της τέχνης, αφού έχει ως κριτήριο την

ορθόδοξη θεολογία.

Η ανωτέρω πρακτική του μακαριστού καθηγητή, διαφαίνεται έντονα στα πονήματα που μας κληροδότησε, στα οποία είναι φανερή η αρμονική και ισόρροπη σύμπραξη αρχαιολογικής έρευνας και ορθόδοξης θεολογίας.

Πριν ολοκληρώσω αυτές τις λίγες σκέψεις, θα ήθελα να μνημονεύσω και την ειδικότερη εκκλησιαστική διακονία του Αθανασίου Παλιούρα.

Όπως με πληροφόρησαν πολλοί συμπολίτες μας, κατά την περίοδο 1967 έως 1976, ο αείμνηστος καθηγητής υπηρέτησε ως θεολόγος καθηγητής σε γυμνάσια του Αγρινίου, κήρυττε δε τακτικά τον θείο λόγο σε ιερούς ναούς και ιδιαίτερα στον Ιερό Ναό Αγίας Τριάδας Αγρινίου. Ειδικά για την Αγία Τριάδα, που ήταν και η αγαπημένη του ενορία, επιμελήθηκε τον σχεδιασμό και την εκτέλεση του εικονογραφικού προγράμματος του Ναού. Επίσης, ανταποκρινόταν πάντοτε με προθυμία, ως άμισθος επιστημονικός συνεργάτης και σύμβουλος, κάθε φορά που ο μακαριστός Μητροπολίτης Αιτωλίας και Ακαρνανίας Θεόκλητος και ο διάδοχός του, μακαριστός Μητροπολίτης Κοσμάς, τον προσκαλούσαν να βοηθήσει σε έργα αναστήλωσης διαφόρων βυζαντινών Ναών και Ιερών Μονών. Όλα τα ανωτέρω, συντείνουν σε μία κοινή διαπίστωση, ότι ο αείμνηστος καθηγητής, ήταν, πράγματι, μία προσωπικότητα της ανιδιοτελούς προσφοράς.

Να ευχηθώ να είναι αιωνία η μνήμη του καθηγητή Αθανασίου Παλιούρα και το περισπούδαστο έργο του στον χώρο της Βυζαντινής Αρχαιολογίας και Τέχνης να βρει επάξιους συνεχιστές, μέσα από τον κύκλο των μαθητών του, κάποιους από τους οποίους έχουμε την χαρά να έχουμε απόψε μαζί μας».

Τον συντονισμό, την επιμέλεια και την παρουσίαση της εκδήλωσης είχε ο κ. Φώτιος Μάλαινος, Συνταξιούχος Εκπαιδευτικός και τέως Λυκειάρχης.

[Δείτε ΕΔΩ περισσότερες φωτογραφίες](#)